

Slurpen uit Hebreeuwse bronnen

Tweedeling, Tenach, Verbonden

Stef Schagen

1

Gen.1-11

Gods Schepping & Probleem
van de mens (zonde)

Gen.12-Opb.22

Gods Oplossing
Heilsgeschiedenis
Missio Dei: "...en in u zullen
alle geslachten van de
aardbodem gezegend worden"
(Gen.12:3, Jezus: Gal.3:16,
God in Gen.3:15: Er gaat een
Zaad komen, een Man...).

Tweedeling

2

Zandloper (Focus)

-Plaatsen en personen
 -Versmalling (singling out)
 -De *focus* vernauwt van Adam/Adamah naar Abraham (Izaak, Jakob)/Land Israël – naar Juda/Judea – naar David/Jeruzalem – naar **Jezus/Tempel, Ark, Golgotha** – naar de Apostelen/Uiteinden van de aarde.

Thema Paradise (David Chilton)

“Paradise Present (Gen.2), ... Paradise Lost (Gen.3), ... Paradise Promised,... Prophecied, Proclaimed, Regained” (Opb.22).

Israël: Centrum van Gods heilshandelen

Gods verlossingsprogramma begon met Israël en eindigt in Israël.

Nadat God ook uit de volkeren een volk voor Zich verzameld heft, zal het Joodse volk Zijn ontferming meemaken. (Hand.15:16, Rom.11:25-32).

Gods heilshandelen in de geschiedenis samengevat

3

Heb.8:13

Was het OT “verjaard en niet ver van verdwijning”?

4

⁹ *niet zoals het verbond, dat Ik met hun vaderen maakte ten dage, dat Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden* (het Sinai Verbond, Mozaïsche Verbond), want zij hebben zich niet gehouden aan mijn verbond en Ik heb Mij niet meer om hen bekommerd, spreekt de Here.

¹⁰ Want dit is het verbond, waarmee Ik Mij verbinden zal aan het huis Israëls na die dagen, spreekt de Here: Ik zal mijn wetten in hun verstand leggen, en Ik zal die in hun harten schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. ¹¹ En niet langer zullen zij een ieder zijn medeburger, en een ieder zijn broeder leren, zeggende: Ken de Here, want allen zullen zij Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen. ¹² Want Ik zal genadig zijn over hun ongerechtigheden, en hun zonden zal Ik niet meer gedenken.

¹³ Als Hij spreekt van een nieuw (verbond), heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat verouderd en verjaart, is niet ver van verdwijning. (Heb 8:9-13 NBG)

5

Oude Testament

Het Mozaïsche Verbond was verjaard (:9), niet het hele OT.

De term OT is een verwarrende term: Het suggereert dat het OT enkel een springplank is in het NT (niet meer van Kracht sindsdien).

Een christelijke toedichting (Tertullianus , 200 AD)

Het Oude Testament is niet oud en het is geen testament.

Meer verbonden in het OT dan het Mozaïsche Verbond (Sinai Verbond).

Het “eerste verbond” (Heb.8:7, 8:13, 9:1, 9:15, 9:18, 10:9) is niet het hele Oude Testament.

6

OT Verbonden

Noachitische Verbond: Gen.9:16

Abrahamitische Verbond: Gen.15:7-21

Davidische Verbond: 2 Samuel 7:16

Sabbat Verbond: Ex.31:16

Mozaïsche Verbond: Ex.19-24

'Palestijns' Verbond: Deut.29-30

Yeshua's Nieuwe Verbond: Matt.26-27

7

Drie soorten verbonden

Onvoorwaardelijke Verbond: God sloot die bij Zichzelf; het beloofde gaat in elk geval komen; Abrahamitische Verbond (Gen.15, vgl. 1Kon.4:21)

Voorwaardelijke Verbond: Voorwaarden voor zegen, anders vloek; Mozaïsche Verbond

Gelijkelijke Verbond: Vriendschapverbonden, afspraken tussen koningen, huwelijk, e.d.

8

Abrahamitisch Verbond

- **Gen.15:7-21: Onvoorwaardelijk Verbond. God belooft het Land.**
- **Gen.15:17:** God sloot het bij Zichzelf. Toen een diepe slaap op Abraham kwam, ging een rokende oven/vurige fakkel tussen de dieren door (God alleen).
- **De Landbelofte is nog niet vervuld.** Dat staat nog te gebeuren. Wanneer? In het Millennium wanneer Jezus de Troon van David neemt (Opb.20:1-6)?
- **1Kon.4:21:** Salomo regeerde het gebied wel (Eufraat-Nijl) maar had het niet in bezit.
- **Deut.29-30:** Voorwaardelijke landbelofte, maar Genesis 15 is de onvoorwaardelijke en blijvende.

9

Davidische Verbond

- **2 Samuel 7:16:** Er zal voor altijd een koning op de Troon van David in Jeruzalem regeren.
- **Lucas 1:32-33:** Jezus is die Koning, de erfgenaam van Davids Troon, zegt Gabriël tegen Maria (2Cor.1:20).
- **Hand.2:30:** Jezus is de Davidische Koning.
- **Hand.28:20:** Zijn Opstanding is de hoop van Israël: Alle koningen stierven, zeggen Koningen en Kronieken. Maar Zijn graf is leeg. Hij komt terug voor Zijn Troon in Jeruzalem.
- **Jes.9:5-6, Ps.132:11-12, Heb.1:8, Ps.45:7, Ps.110:1, Ps.89:25-27.**

10

Davidische Verbond

- **Wanneer Hij komt, neemt Hij de Troon van David.**
- **De moslims weten dat Hij komt:** Zij hebben de Gouden Poort, de Messiaspoort, al eeuwen geleden dichtgemetseld.
- **Wanneer gebeurt dat?** Na de Wederkomst: Matt.19:28, Opb.19:11-Opb.20:1-6.
- **Salomo was een 1e deelvervulling, alle koningen na hem ook, maar zij stierven. Jezus is de totaalvervulling: Hij stond op.**
- **Welk teken bevestigde het Davidische Verbond?** Bij Noach was het teken een regenboog, bij Abraham de dieren, bij het Davidische Verbond was het, volgens sommigen, Jezus Zelf.
- **2Cor.1:20:** In Hem is het "Ja en Amen".

11

Sabbat Verbond

פִּרְאִישִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

- **Genesis 1:1:** 6000 jaar aarde, dan de sabbat?
- **Exodus 31:16:** YHWH heeft een eeuwig sabbatsverbond met Israël. (בְּרִית עוֹלָם)
- **"Pardes":** Acroniem; Hebreeuwse exegese.
- **De X** heeft twee taalvarianten: "aluph" (Heerser, de ene God) en "eleph" (1000).
- **Is die sabbat het Millennium, het 1000 jarige Messiaanse Vrederijk (Opb.20:1-6)?**
- **Matt.19:28/Luc.22:30, Luc.19:11-27.**
- **Jes.11, Jes.9:5-6, Jes.40-66, Eze.37-48, e.a.**
- **Maar ook: Joh.18:36 (3x! zegt Jezus...)**

12

De Tenach

Mijn voorstel: Het OT weer Tenach noemen, de christelijke term/toedichting OT die voor zoveel verwarring zorgt afschaffen.

Lucas 24:25-27, 44-45 Emmaüsgangers

13

Lucas 24:25-27, 44

- “O onverstandigen en tragen van hart, dat jullie niet geloven alles wat de Profeten gesproken hebben! Moest de Christus dit niet lijden om in Zijn heerlijkheid in te gaan? En Hij begon bij **Mozes** en bij al de **Profeten** en legde hun uit, wat in **al de Schriften** op Hem betrekking had”.
- “...dat alles wat over Mij geschreven staat in de **Wet van Mozes** en de **Profeten** en de **Psalmen** moet vervuld worden”.
- Jezus refereert aan de 3-delige Tenach, niet het veel latere 4-delige Protestantse OT.
- Tenach naar thema, Protestantse OT chronologisch.

14

Lucas 24:44

- **Joh.5:39:** De **OT Schriften** wezen vooruit op Jezus (Ps.22, 2Sam.7:16, "bij monde van alle Profeten": Hand.3:18; enz.enz.)
- **Joh.5:46:** **Mozes** schreef van Jezus (Gen.3:15, Deut.18:15/Hand.3:22).
- **Joh.8:56-58:** **Abraham** zag Jezus al komen (Gen.22:14: Jireh: "Op de Berg des Heren zal Hij gezien worden")
- **Tertullianus** kwam met de term OT, vandaag schrappen **sommigen** het hele OT weg.
- **Marcion van Sinope** maakte het wel erg bont (2^e eeuw AD).

15

Drie delen van de Tenach

TeNaCH:

Torah: Instructie

Nevi'im: Profeten

Chetuvim: Geschriften

16

Torah (5 boeken)

Genesis: b'reshit

Exodus: shmot

Leviticus: wayiqra

Numeri: bamidbar

Deuteronomium: devariem

17

Torah (5 boeken)

Genesis: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

Exodus: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים

Leviticus: וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה

Numeri: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר

Deuteronomium: אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל

18

Nevi'im (8 boeken)

Vroege Profeten: Jozua, Richteren, Samuel, Koningen.

Latere Profeten: Jesaja, Jeremia, Ezechiël.

Kleine Profeten (12 op 1 rol): Hosea, Joël, Amos, Obadja, Jona, Micha, Nahum, Habakuk, Sefanja, Haggai, Zachariah, Maleachi.

Vraag: Valt je iets op?

19

Chetuvim (12 boeken)

Psalmen, Job, Spreuken, Ruth, Hooglied, Prediker, Klaagliederen, Esther, Daniel, Ezra, Nehemia, Kronieken.

Baba Bathra 14B/15A (Talmoed)

Vraag: Valt je iets op?

20

Chetuvim (3-delig)

Poëtische Boeken: Psalmen, Job, Spreuken.

Megilloth (“rollen”): Ruth, Hooglied, Prediker, Klaagliederen, Esther.

Historische Boeken: Daniel, Ezra, Nehemia, Kronieken.

21

Megilloth (“rollen”)

Worden gelezen tijdens de Feesten:

- Hooglied (Pesach)
- Ruth (Shavuot, Pinksteren)
- Prediker (Sukkot; Loofhuttenfeest),
- Klaagliederen (9 Av, eind juli/augustus)
- Esther (Poerim, “loten”)

22

Hooglied (שִׁיר הַשִּׁירִים)

- Gelezen tijdens Pesach
- De liefdesrelatie tussen YHWH en Israël.
- De bevrijding uit Egypte wordt gezien als de verloving (Pesach, Ex. 12).
- De verbondssluiting op de Sinai is de huwelijksceremonie en de Torah (Wet) is het huwelijkscontract (Ex. 19-24).

23

Ruth (רוּת)

- Gelezen tijdens Shavuot
- Oogstfeest: Ruth speelde zich af tijdens in de oogsttijd. *Profetisch*: Ruth staat symbool voor de volkeren die het geloof van Israël omarmen.
- Op Shavuot, 50 dagen na de Uittocht (Pesach), ontving Israël op de Sinai de Wet (Torah). De discipelen op Sion de Heilige Geest.
- Zoals Ruth zich vastklampte aan Naomi, zo klampt Israël zich vast aan YHWH's Tora.
- David stierf op Shavuot (vlg. Traditie).

24

Prediker (קְהֵלֶת)

- Gelezen tijdens Sukkot (LHF)
- Om de feestvreugde te temmen tijdens Sukkot wordt Prediker gelezen dat de kwetsbaarheid en schaduwkanten van het leven onderwijst.
- Israël had na de Uittocht een zware tocht en verbleef in loofhutten in de woestijn.

25

Klaagliederen (אֵיכָה)

- Gelezen op 9 Av (eind juli/begin augustus)
- 1:1 “Hoe zit zij neder, de eens volkrijke stad! Eener weduwe werd zij gelijk, zij, de machtige onder de volken; de vorstin onder de landschappen is dienstplichtig geworden”.
- Diep verdriet.
- De ondergang van Juda en Israël en verwoesting van de Tempel, Gods Huis in Jeruzalem, in hun midden, onder de Assyriërs en Babyloniërs beweend.
- Psalm 137:1-2 Aan Babels stromen, daar zaten wij, ook weenden wij, als wij aan Sion dachten. Aan de wilgen daar hingen wij onze citers”...
- Er klinkt ook hoop: Klaag.3:21-27!
- Op de oevers van de rivier Kebar ontvingen Ezechiël openbaring, en profeteerde de hoop van Israël.

26

Esther (פּוּרִים)

- Gelezen tijdens Poerim ("Lotenfeest")
- God keerde het lot van de Israelieten om, dat van Haman ook.
- Door Esther's moed, goddelijke gunst, voorzienigheid, overleefde Israël in Perzië toen de Jodenhater Haman, de Amalekiet, het volk met de dood bedreigde.
- Niet alleen overleefde Gods volk, het overwon.
- "Vehi sheamda" (song)
- Esther staat symbool voor moed en doorzettingsvermogen, kracht en wijsheid.
- Het boek verwijst direct naar Gen.12:3 ("wie u vervloekt...").